

Вісмі

ТОВАРИСТВА

Р
І
Д
Н
А

Ш
К
О
Л
А

2

— НЮАРК — ІРВІНГТОН —
1970

ДОРОГІ ЧЛЕНИ І ПРИЯТЕЛІ Т-ВА "РІДНА ШКОЛА"
ДОРОГІ БАТЬКИ РІДНОШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ!

З Різдвом Христовим і Новим Роком вітаємо Вас усіх сердечно бажаючи

В Е С Е Л И Х С В Я Т

Із цими святочними бажаннями звертаємось до Вас з гарячим проханням включитись в активну боротьбу за душу української молоді і як давніше, так і тепер завзиваємо Вас усіх:

ПОМОЖІТЬ НАМ, Т-ВУ "РІДНА ШКОЛА" І ШКОЛІ
УКРАЇНОЗНАВСТВА В НАШІЙ НЕЛЕГКІЙ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІЙ ПРАЦІ!

ДОПОМОЖІТЬ НАМ ВДЕРЖАТИ І РОЗВИВАТИ
НАШУ ШКОЛУ УКРАЇНОЗНАВСТВА!

ДОПОМОЖІТЬ ПРИЄДНАТИ ДО ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ВСІХ НАШИХ ДІТЕЙ!

ДОПОМОЖІТЬ ПРИЄДНАТИ В ЧЛЕНСТВО Т-ВА "РІДНА ШКОЛА"
ВСІХ БАТЬКІВ І ГРОМАДЯН НАШОГО ОСЕРЕДКУ!

Х Р И С Т О С Р О Д И В С Я !

С Л А В І Т Е Й О Г О !

Управа Т-ва "Рідна Школа"
Дирекція Школи Українознавства
з Учительським Збором
і Рідношкільною Молоддю

Микола Чировський

УКРАЇНОЗНАВСТВО В НДАРКУ - ІРВІНГТОНІ

В 1969/70 ШКІЛЬНОМУ РОЦІ

Ідучи за довгою традицією, наука у школі українознавства "Рідна Школа" почалася Службою Божою на іntenцію успішности праці в суботу 14. вересня 1969-го року. Відтак наука відбувалася майже кожної суботи без виїмку аж до суботи 13. червня, коли-то закінчено навчання знова Службою Божою і роздачою свідоцтв успіхів. По закінченні всіх вписів українознавство начислювало 187 учнів і учениць, з подавляючою більшістю дівчат. Показується, що і в навчанні українознавства, так як і в роботі Пласту і СУМА, і в студентських громадах, і на каледжах і університетах, число мужеської молоді падає, а жіночої відсотково росте. При цьому, серед хлопців більше наркоманів і молодечих злочинців. Винувати тут приходиться тільки батьків, які більше уваги присвячують вихованню дочок, а куди менше вихованню синів, дарчи їм надмірну волю робити це, що їм хочеться, не впливаючи відповідно на оформлювання їхніх молодечих характерів. Значиться, тут, в науці українознавства відбиваються загальні соціальні напрями Америки; вони не остаються без переможного впливу і на українську громадскість на цьому континенті, чи в цій країні.

Наука українознавства відбувалася у сімох клясах нижчих і чотирьох вищих (середньо-шкільних). При тому, було дві кляси перші - нижчі; одна "англомова", тобто для дітей, що дуже слабо володіли українською мовою, а друга - "чисто українська" - для дітей з добрим українською мовою. Кляси четверта і третя - вищі, середньо-шкільні, мали по два відділи, А і Б, через більшу скількість учнів. Рівночасно, вищі кляси одержали визнання Середньою Школою Сітен Гол. Тобто, Сітен Гол давав додатковий "кредит" з чужої мови тим своїм учням, які успішно відвідували суботне українознавче навчання. В біжучому 1970/71 році управа "Рідної Школи" старатиметься дістати таке саме визнання навчання української мови, літератури і історії другими католицькими середніми школами. Для тієї мети управа "Рідної Школи" мусіла предложити керівникам католицьких середніх шкіл листу своїх учителів і їхніх кваліфікацій.

В навчанні українознавства зайшла минулого року така зміна, що в двох найвищих клясах в його програму включено теж навчання історії української церкви і догматики.

В школі вчило 13 учителів: о. Я. Дибжа (релігія), др. К. Кисілевський (мова, культура), др. М. Чировський (історія, історія церкви), мгр. А. Кобринська (географія), мгр. О. Тарнавська (історія, географія), мгр. Л. Коленська (мова, література), Ю. Кисілевський - дипл. (історія, географія), С. Боровик - дипл. (3 і 2 нижча), О. Ференц (4 і 5 нижча), Л. Генсьор (I і I англ.), С. Кух (7 нижча), Л. Чировський (історія).

В березні 1970 року проф. М. Лисогір, з рамені Шкільної Ради УКА, перевів інспекцію школи і відніс позитивне враження. Поодинокі учителі брали участь у різних семінарах і сходинах, улашто-

вуваних Шкільною Радою з метою поліпшення методів навчання загально в школах українознавства.

Два рази впродовж року були визначені конференції учителів з батьками учнів українознавства. Треба тут зазначити, що конференції не були вповні успішними, тому що замало батьків явилось, щоб переговирити там з учителями деякі питання зв'язані з навчанням.

В квітні відбулася доволі успішна мистецька імпреза школи українознавства, побудована на основі історичного розвитку нашого мистецького слова і музики впродовж віків, починаючи старинними поганськими колядками і гагілками, та моральними казками і оповіданнями з перших років християнства на Україні, а кінчарчи поезіями Симоненка і Костенко та музикою Гнатишина. Понад 65 учнів школи бра-ло участь в імпрезі, котра тривала понад дві години.

Для 16. травня 70 письменним іспитом розпочалася матура ЗІ учнів найвищої середньо-шкільної кляси, 22. і 23. вона закінчилася усним іспитом, якого предсідником був проф. М. Лисогір, делегат Шкільної Ради УККА, а членами іспитової комісії були п-ве проф-ри К. Кисілевський, Ю. Кисілевський, Л. Коленська і М. Чировський.

Матуральний іспит з успіхом зложило всіх ЗІ учнів, а саме: Т. Басняк, О. Бартошик, Г. Буняк, Ю. Величковський, М. Возняк, Х. Возняк, Л. Дереш, А. Дидик, Ю. Гнатів, М. Жеребецька, А. Жирук, Ю. Клапідак, Х. Коленська, Х. Кизима, Я. Копійчук, М. Кочержук, М. Мартинець, Х. Миндюк, Б. Мицьо, Н. Напора, О. Паславська, А. Пацак, М. Пеленська, Р. Робак, Л. Романів, О. Стрижак, З. Стебельська, М. Мандрусак, Д. Тимкевич, Р. Юркевич, і Б. Ткач. 8 - учнів зложило іспит з відзначенням; 6 - з дуже добрим успіхом; з добрим - 12 учнів; і з достатнім - 5.

Урочисте закінчення науки для ЗІ матурантів відбулося вечером 13. червня роздачою свідоцтв і обідом для учнів і їхніх батьків, улаштованим окремим комітетом, під головуванням п-ні Я. Жеребецької. На обіді було прийвних 110 осіб включно з учителями, на якому виго-лосили короткі промови М. Жеребецька і Б. Мицьо від абсольтентів; пан Н. Басняк - від батьків; М. Чировський, Л. Коленська і Ю. Кисілевський - від учителів. Рівнож підчас обіду учні, батьки і учи-телі попрощали проф. К. Кисілевського, який покинув активне навчан-ня по більше, як 55 літах своєї педагогічної праці з чого 20 років праці в школі українознавства в Ньюарку. Проф. К. Кисілевський по-пращався коротким словом з присутніми. Вечером проводив пан А. Ми-цьо.

По довгих вакаціях, дня 12. вересня 1970 року Службою Божою почався новий і наступний шкільний рік 1970/71. В сьогоднішньому школа начислює біля 170 учнів і 10 учителів. Наука відбувається в II клясах і 13 відділах. Управа школи робить старання в католиць-ких середніх школах дістати для своїх учнів додатковий кредит з мови за навчання українознавства.

Остап Олесницький

УКРАЇНОЗНАВСТВО В НОВОМУ ДЕСЯТИРІЧЧІ

/ думки під розвагу /

Батьки тієї частини наших дітей, що вчать в школі українознавства, не потребують повчання, що рідна мова - невідлучний складник і підвалина української національної свідомости. Вони це знають. Зате потрібно їм відповідей на куди складніші питання практичного характеру: як викресати ентузіазм до вивчення рідної мови там, де його немає; як піднести ступінь зацікавлення українською історією та письменством; як - вкінці - заступити уявне "велике" знання мамим, але справжнім.

Мені здається, що без своєрідної "мобілізації" засобів і без пристосування навчальних методів до потреб наших днів - позитивних відповідей на ті питання не буде. Пам'ятаймо, що життя в "асфальтових нетрях" американських міст серед від'ємних впливів заметеличеного доквілля, ставить зовсім нові вимоги до всіх чинників, що відповідають за виховання українських дітей у цій країні. На мою думку школа українознавства повинна теж піти назустріч вимогам хвилини та ввести потрібні зміни в навчальну програму та методи. Заспокою стурбованих батьків. Якщо говоритиму про потребу нових і доповнення теперішніх шкільних предметів, уважаю за певне, що було б шкідливим збільшити число годин навчання. Зате можна й треба ввести деяку різноманітність предметів у поодинокі вищі класи.

В рамки навчання історії країни пора вмістити поширений курс історії України 20-го сторіччя. При всій пошані до нашої ранньої давнини, знання нових подій, знання сучасности, все ж найважніше. Якщо хочемо подбати про спроможність наших дітей ширити правду про Україну, то мусять вони почути та запам'ятати напр. про штучний великий голод 1932 -33 років хіба не менше, як про бій над Калкою.

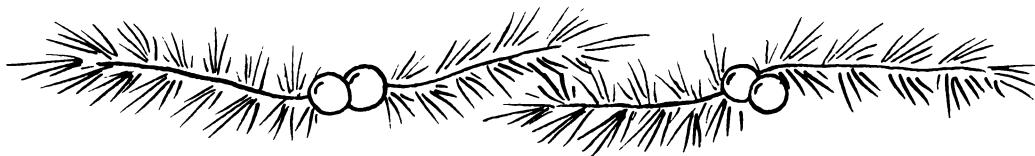
Та нашим дітям, тобто дітям переселенців, важливо теж систематично познайомитись із життям українців у вільному світі. Тож бачу необхідність охопити інформації про те в рамки окремого шкільного курсу. Прикро, що досі ми не здобулись на ніякий підручник для такого предмету. Через те напр. пластуни мають деяку трудність задовольнити частину вимог другої юнацької проби. Та - за моїми інформаціями - другий том Англомовної Енциклопедії Українознавства вміщатиме три окремі розділи на ту тему / разом понад сто сторінок друку, що появляться теж окремою брошуркою /. Цей предмет /"українці у вільному світі"/ може стати дуже інтересним, якщо б умістити в нього огляд української преси / не поминаючи її спортових сторінок/, розмови про важніші наші поточні події та зустрічі з доступними визначними діячами.

Всі знаємо з власного досвіду про досить обмежену спроможність загалу учнів запам'ятати більше число історичних фактів. А так дуже бажаємо, щоби наші діти засвоїли собі назавжди відомості про визначні постаті українського минулого та сучасного. Як часто це може мати практичну вартість у розмовах з чужинцями! Стандартне повторювання тексту завжди того самого підручника історії /хоча він і непоганий/ тільки дещо помагає. Здається мені, що перерібка майже тотожного матеріалу - на відміну - з іншої точки погляду - могла б дуже пригодитися. Можна б у одній чи двох вищих класах, замість звичай-

ного курсу історії, коротко обговорити життєписні силуетки найвизначніших українських представників різних ділянок життя та знання, що заслуговують на особливу увагу.

В теперішньому суспільно-моральному та політичному положенні країни нашого побуту виглядає необхідним увести у вищі класи школи українознавства систематичне обговорювання "великих проблем сучасності". Міг би хтось зробити заміт: яке ж це діло школи українознавства займатись тими питаннями? Від того ж багатші цілоденні школи, батьківська хата й громадські організації. З таким замітом я не погоджуюся. Саме школи, неукраїнські школи різного типу, в неодному випадку стали рознощиками бактерій світоглядowego заметелічення та морального розкладу. Це ствердження відноситься головним чином до вищих шкіл /прикро було дивитися, як дитина політичного імігранта - антикомуніста оплескує американського прихильника Вієтконгу/. Але атмосфера університетів частинно перекинулась теж на середні школи. Дбайливо підготовані та вмiло ведені "світоглядівi розмови" в школі українознавства, могли б переважити баламутні впливи довкілля та скріпити умову й моральну відпорність нашого доросту. Такі "розмови" в рамках шкільної програми повинні б дати нашим молодим хлопцям і дівчатам можливість свобiдно висловитись на інтересні для них теми. Це могло б наблизити їх до їхніх українських учителів і - замість апатії - виплекати паростки справжнього зацікавлення українознавством і життям української громади. Може й граматичні правила стануть менше скучними й сюжетний матеріал нашого письменства присутнішим, як відкриються уми, інтересними діалогами пробуджені від суботнього отупіння.

Звичайно, якщо б повірити песимістові, що більшість наших учнів - "бездушні й тупі брили", то шкода для них усякого труду. Та я волю взяти на себе ризик поміркованого оптимізму й в'язати з тими юними істотами українського роду деякі надії. Живемо в добі пробудження етнічних прагнень. Частина муринської молоді в Америці починає вивчати одну з африканських мов - Свагiлі. Третє покоління китайських поселенців у цій країні переживає відродження інтересу до мови та культури своїх предків. Чи могло б у такій атмосфері саме наше насліддя загубитися на шляху? Треба сподіватися, що більшість учнів школи українознавства не потоне в чужому морі. Рано чи пізно відчують і зрозуміють вони своє подвійне почесне завдання: підготуватися до праці для рідної спільноти та стати своєрідною синтезом додатніх сторінок двох культурних світів - українського й американського.

Люба Галібей

РЕЗУМЕ ДОПОВІДІ

"ВПЛИВ ЗНАННЯ І ВЖИВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

В РОДИННОМУ ЖИТТІ НА ПОСТУПИ ДІТВОРИ В НАУЦІ"

виголошеної 14.травня 1970. в залі парохіяльної школи в Ньюарку.

Доповідь в основному базувалася на одноіменній університетській праці доповідачки на Стейтовому Каледжі в Джерзі Ситі.

Авторка в своїй праці старається доказати, що вживання української мови не перешкаджає нашим дітям в опануванні знання англійської мови, а навпаки впливає позитивно на успіхи в школі, як на нижчому так і на університетському рівні.

Авторка перевела порівняльну студію над двома групами дітей української парохіяльної школи в Джерзі Ситі. До студії підібрано 12-ро дітей одної класи, які вживали вдома української мови і 12-ро дітей із цієї самої класи із ідентичним інтелектуальним рівнем /I.Q./, але зі знанням лише англійської мови. Бадання рівня інтелекції переведені були в першій і четвертій класі, а до іспиту знання англійської мови було вжито в п'ятій класі т.зв. "California Reading Test Form Z". Висліди студії виказали, що позем володіння англійською мовою був ідентичний в обох групах.

Доповідачка покликувалася на численні твердження цілого ряду американських вчених, які займалися проблемами двомовности. До таких належать: Dr. Jack Kittel, Prof. Ruth Strang, Abraham Krenslar, Prof. Joshua A. Fishman, Robert F. Roeming, Bruce Gaarder, Prof. Theodore Anderson, Chester C. Christian.

Всі вони позитивно висловилися до проблеми потреби двомовности дітей та впливу двомовности на успіхи в школі й пізнішому житті людини.

Доповідачка подала такі підсумки:

1. Вживання української мови не перешкаджає дітям в науці в англійській школі, хоча деяким дітям, що зовсім не знають англійської мови тяжко приходить ся досягнути стандартні вимоги англійської мови впродовж перших чотирох років навчання.
2. Почавши від п'ятої класи англійські труднощі в українській дитини зникають.
3. У вищих класах народної школи, а потім в середніх школах і університетах діти зі знанням двох, чи більше мов досягають кращі успіхи в науці чим одномовні діти.
4. Особи зі знанням двох або більше мов мають ширший діпазон культури і є ціннішими одиницями своєї етнічної і державної спільноти.
5. Навчання другої мови в дитини повинно починатися приблизно між третім і четвертим роком життя.
6. Брак знання української мови в одиниць нашої етнічної групи відбивається негативно на ціле життя даної одиниці.

Михайло Цяпка

ДОПОВІДЬ НА ПОШИРЕНОМУ ЗАСІДАННІ УККА

в Ньюарку, дня 5.грудня 1969

З великим опізненням заворушилося сумління нашого громадянства, радше громад, з приводу загрозливого стану національного усвідомлення наших дітей, бо ми засякнені великоміським люксом та вірою в "зеленого божка", не маємо часу, щоби посв'ятити його нашим дітям.

А за цей час модерна струя сучасного життя позбавляє нас по наших громадах поповнення громадського нарібку, який мав би перебирати позиції в громаді, щоб цією ж дорогою продовжувати в майбутності буття нашої діяспори.

Вправді багато вже написано, а ще більше виголошено і винесено ствердження і постанови, що "треба, треба і треба", - але ніхто не подавав конкретної розв'язки як це "треба" належно зреалізувати.

Мабуть остання Конвенція УККА зрушила виховну проблему з місця.

Можемо сказати - ми маємо виховні заведення, виховні організації. Так. Це правда. Маємо школи - парохіяльні цілоденні, суботні й українознавства, але чи цими школами є охоплені всі наші діти? Далеко - ні!

Дальше, - чи в тих парохіяльних школах, названими навіть рідними школами, - панує справді дух, якого ми собі бажаємо, крім назви. А ми від серця хочемо, щоби в цих школах огортав наших дітей дійсно рідний український дух, з нашими рідними ідеалами, бо ж ради цих ідеалів опинилися ми поза межами нашої безталанної Батьківщини.

Тепер візьмим до уваги такі факти: Скількість дітей в наших школах зменшується, - в одних і других. Багато дітей, які скінчили парохіяльні школи не бачать різниці релігійних віровизнань і кажуть: "... I don't care about religion..., what's the difference...", "...I hate ukrainian language..."

Наведені факти потвердимо /взяті з нашої парохії/ прикрими, але правдивими цифрами: в 1969 р. на 35 вінчань - тільки 9 були чисті, а мішаних аж 26. В 1915 р. було 266 хрещень, в 1957 р. було 110 хрещень, в 1958 р. 98, а тепер доходить до 60.

Наглядно бачимо, як наші ряди постійно маліють, а громадський потенціал щораз слабшає, а до цього додаймо розсвареність і тих, що "моя хата з краю", - тоді у висліді постає велика порожнеча в громаді, в яку втискається ворожа лавіна, яка за всяку ціну хоче нас залляти.

А покищо не тратьмо надії, бо тільки нікчемні загибають, а ми українці маємо здібність вічної вітальності, тому берімся до праці зараз, бо буде запізно.

Не треба доказувати, що найкращою школою для дітей є батьківський дім - родина, якщо в ньому є відповідне наставлення, підготовка і хотіння виховувати їх по нашій волі.

В теперішніх обставинах багато батьків не дають собі ради з вихованням дітей, тому їм на допомогу мусять прийти школа, церква, молодечі організації, а зокрема все громадянство, бо одиниця не зможе виконати цих першорядних завдань, якщо ми хочемо, щоби наші діти в майбутньому гордились своїм походженням, щоби їм імпонувало українство.

Доложим старань, щоб майже кожна українська дитина була учасником українського дошкілля /світлички, садочки/, української школи, бо тільки там вона здобуде те чого не дасть школа з чужим духом та з чужою мовою.

Нестор Ходновський

"... БРЕНЯТЬ ГУЧНО БАРАБАНИ -
ЧИ НА ТРИВОГУ ?..."

"... Національне самозбереження еміграції залежне від успішного передання молодому поколінню наших національних, культурних та духових надбань..."

... Тому теж виховання молоді у цьому дусі та збереження її в свідомості національної спадщини, гордості українського походження є абсолютно одною з основних, ба чи не підставових передумов нашоно національного буття і тим самим остоею - заборолом проти асиміляційних процесів..."

... З уваги на важливість цього питання є надзвичайно конечним, щоби ХТОСЬ, чи це поважна громадська установа як Шкільна Рада, чи організації або товариства такі як Рідна Школа, чи молодечі організації, чи школи українознавства, чи церкви, чи ХТОНЕБУТЬ, кого зрозуміння ваги справи національно-культурного виховання спонукало б НЕГАЙНО розробити точну програму діяння та консеквентно і послідовно виконувати намічені пляни..."

Такі та подібні позиції, чуємо, заступають в приватних зустрічах, в сальонових гутірках, в дискусіях громадських чи політичних мітінгів, форуммах модних панелів популярної тематики, нарадах комітетів чи комісій - невтомні бесідники, пропоненти тез національного збереження українства в діаспорі..."

Це ж було б "непатріотично", чи радше непопулярно не цікавитись, чи не вживати загально прийнятого шабьону, мірила готовости обороняти українську мову, культуру, традицію, обряди - від усіх зовнішніх і внутрішніх воріженьків..."

Ми ж бо також до цієї міри зажурені долею нашого буття, збереження національно-етнічної ідентичности, - затривожені статистиками грядучого покоління, наявно здивовані, що мимо наших голосних декларацій, переконливих проповідувань, не знаходиться той ХТОСЬ, хто б подав НАМ спасенну рецепту, хто б зберіг НАС від неславного завтра..."

Невже ж ці буйні тези і парафрази це все на що МИ спроможні?... Невже ж засуванням наших тез, позицій, ідентифікуванням наших поглядів і розціненням вартостей національного, культурного та духового самозбереження МИ сповнили сподівання, виконали обов'язок супроти НАШИХ приятелів, знайомих, співгромадян, НАШИХ дітей, поневоленої Батьківщини в ім'я якої пішли МИ у світ для неї кращої долі добувати?

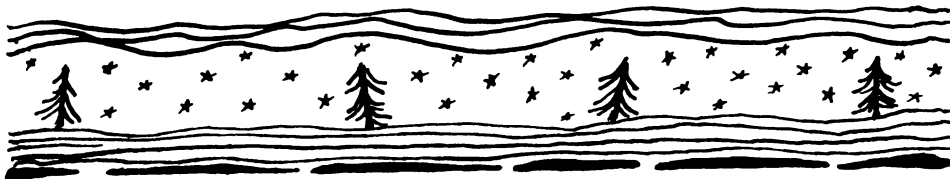
Гляньмо тепер відважно дійсності у вічі...Чи ж бо не "... брешуть гучно барабани на тривогу...", коли на нашому терені з понад 500 українських дітей в шкільному віці, заледви 170 учится в Школі Українознавства; коли таке товариство як "Рідна Школа", побудоване на історичній спадщині й досвіді минулого, за час свого трирічного існування на нашому терені й після кількохразних кампаній /листовних та особистих контактів/, членство товариства нараховує під цю пору 76 членів, в цьому всього 36 членів - батьків, яких діти навчаються в Школі Українознавства; коли останні загальні збори Т-ва "Рідна Школа" відбулися в присутності дванадцять осіб; коли на мистецьких імпрезах, пописах, речитялях НАШИХ дітей, залі були "заповнені" двадцятьп'ятьма глядачами - слухачами включно з виконавцями...

Чому ж це так? В чому ж тут причина? МИ ж бо необоятні /?!/ Кого ж тут винувати за ці невдачі, недомагання? Де ж і що МИ прогайнували?...

Гляньмо сміло і щиро в НАШЕ найближче середовище, - почнім від НАС самих не оглядаючись на КОГОСЬ, шукаючи банальних чи навіть дійсних оправдань, щоб самому не включитись в конкретну акцію. Не розраховуймо на те, що ХТОСЬ, КОЛИСЬ, покликаний до цього чи ні, компетентний чи ні, буде робити таки НАШУ роботу, виконувати НАШЕ завдання та остаточно зберігати те до чого в першій мірі МИ є зобов'язані зберігати в ім'я національно-духового самозбереження.

Якщо тільки вкрадається у НАШУ громадську, політичну чи національну совість лише мінімальний сумнів, що МИ повинні чи могли б були дати із себе більше чим давали до цього часу - тоді ревідуймо НАШЕ доцьогочасне становище та підсилим НАШІ декларації конкретною участю, не у великих, славних геройських подвигах, а в буденній, без признання, без винагороди - практиці...

Бо не ХТОСЬ, а "Я", не ХТОНЕБУТЬ, а "МИ" нестимемо співвідвічальність за результати - і не "... на тривогу брешитимуть гучно барабани..."

КУТОК МОЛОДІ

- за редакцією і з участю самої молоді -

Промова Бориса Миця абсолювента Школи Українознавства в Ньюарку - Ірвінгтоні, виголошена на поматуральному прийнятті в дні 13. червня 1970.

Високопреподобний Отче, Шановний Пане Інспекторе, Поважані Пані і Панове Професори, Дорогі Родичі, Подрузи і Друзі Абсолювенти!

Я є гордий з того, що якраз мені припала сьогодні ця незвичайна честь сказати до Вас кілька слів з нагоди закінчення школи українознавства матурою. В імені всіх тут присутніх абсолювентів школи українознавства, ще недавніх Ваших учнів, дозвольте зложити Вам щирю подяку за всі ті труди, зусилля і працю, що Ви вкладали для нашого добра. Вкладали на те, щоби поширити наш світогляд і наші малі ще знання збільшити новими, незнаними нам ще відомостями про нашу далеку батьківщину Україну.

Сьогодні кожен з нас радіє, що труди всі не пішли на марно, що взаїмна праця нас усіх - і учителів, і батьків, і нас студентів - дала свій овоч; бо з днем зложення матури ми стали більш корисними громадянами нашої української спільноти.

Мимохіть нагадується нам, як починалася наша наука українознавства багато років тому на Бельмонт Авеню. Тоді нашою учителькою була наша улюблена Пані Коваль, а відтак Пан Професор Горняткевич. Згодом нашу школу українознавства перенесено на 18-ту Авеню, а вкінці до української католицької школи св. Івана Христителя, де вона примішена і до сьогодні. З хвилиною переходу на вищі курси, важку роль нашої науки перебрали: Пан Професор Кость Кисілевський, Пан Професор Юрій Кисілевський, Пані Професор Кобринська, Пані Коленська, Пан Басняк, а останньо наш незаступимий Директор і Професор Пан Чировський, та Отець Дибка.

Дозвольте запевнити Вас, що здобуті нами знання і любов до нашої батьківщини України, які Ви нам передали, ми в свою чергу будемо старатися передати другим, і будемо вести себе так, щоби Ви були горді за нас і могли з приємністю сказати, що Ви були нашими учителями.

А тепер ще кілька слів до друзів абсолювентів: Сьогоднішнім святочним обідом ми закінчуємо дуже важливий етап у нашому житті. Закінчуємо частину нашого навчання і приходить час, у якому набуті нами відомості треба примінити у житті. В майбутньому не раз прийдеться нам постояти за правду і честь української нації, бо молодь України цього не може зробити. На Україні забороняють говорити українською мовою, руйнують українську тисячелітню культуру і перемінують українську історію. Подрузи і друзі, ми повинні бути свідомі цього, що від нас залежить майбутнє нашої української громади в Америці. Якими будемо ми, такими будуть і майбутні наші організації, такою і буде майбутня українська спільнота.

„БУДЕШ, БАТЬКУ, ПАНУВАТИ,

ПОКИ ЖИВУТЬ ЛЮДИ:”
Т. ШЕВЧЕНКО

1969 АБСОЛВЕНТИ 1970 ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА В НЬЮАРКУ, Н.Д.Ж.

О. Карповчук

М. Лашинська

Ю. Клавинск

І. Зубчук

І. Атковна

І. Мордук

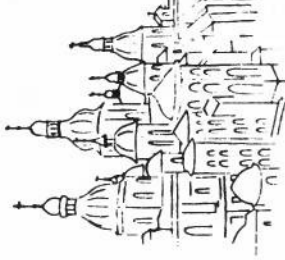
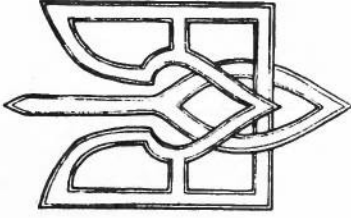
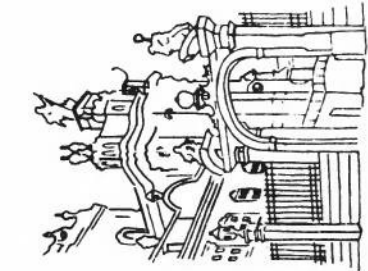
А. Кузак

І. Зубчук

А. Матковна

С. Білицький

Н. Датський

С. Стецько

А. Воскрес

Т. Стецько

С. Стецько

І. Кузак

Т. Стецько

С. Стецько

С. Стецько

А. Стецько

Т. Стецько

І. Матковна

С. Стецько

С. Стецько

А. Стецько

А. Стецько

А. Стецько

С. Стецько

А. Стецько

А. Стецько

І. Стецько

А. Стецько

Директорка: Роксана Родол

сформ. З. Зарайська

Марта Жеребецька

Промова Марти Жеребецької абсолювентки Школи Українознавства в Ньюарку - Ірвінгтоні, виголошена на поматуральному прийнятті в дні 13. червня 1970.

Високопреподобний Отче, Високоповажані та Дорогі Пані і Панове Професори, Дорогі Гості, Родичі, Товаришки та Товариші!

Сьогодні припала мені велика честь завершити наші довгі роки навчання в школі українознавства оцим прощальним словом. Я певна, що висловлятиму не тільки мої почування, думки і погляди, але також всіх учнів ІУ-ої класи.

Сидячи тут сьогодні, бачимо Вас, наших учителів, та пригадуються нам довгі роки навчання в школі українознавства. Ця наука не раз здавалася нам безконечною та й, може, непотрібною. Відробляючи задачі пізніми вечорами в п'ятницю, думали ми над тою хвилиною, коли напишемо останню задачу та здамо останній іспит. Така хвилинка настала 23. травня 1970 р., коли ми, учні ІУ-ої класи, здали іспит зрілості - матуру.

Коли застановляємося над тими суботами, які ми провели в школі українознавства, то бачимо, що багато зусилля вкладено в нашу науку. Ми не були одинокі, які не мали вільної суботи. Скільки учителів мусіло віддати свій вільний час на науку зовсім чужих їм дітей. Їхня праця не раз занимала кілька днів, бо мусіли поправляти чисельні помилки в наших задачах та іспитах. Часто учителі нарікали, що учні не вчать, а учні нарікали, що учителі невирозумілі та вимагають від них забагато. Та, якось, суботи та роки минали і ми непомітно набирали знання. Також не можемо не бачити посвяти наших родичів. Завдяки їхній допомозі та сильній волі ми успішно закінчили школу українознавства.

Тепер, коли це все за нами, ми бачимо, що справді не було нам аж так зле, як це здавалося. Правда, що ця наука не раз здавалась нам тягарем, але ніщо в житті не приходить легко. Та коли щиро заглянемо в серця, бачимо, що ця наука дала нам багато користи. Завдяки школі українознавства ми виростили на зрілих та свідомих членів української громади. З певністю та гордістю стаємо перед чужинцями та показуємо їм, що ми не тільки знаємо, хто ми та яке наше походження, але й що ми це походження шануємо. Це ідейна сторінка, та є також і практична, а саме, що тепер ми вміло орудуємо не тільки англійською, але й українською мовою.

В майбутньому будемо не раз згадувати наші безжурні літа і пригадається нам не одна пригода пов'язана з українознавством. Хоч ми дуже очікували цього дня, коли остаточно скінчимо науку в школі українознавства, цей день приносить зі собою трохи жалю, що вже не будемо бачитися суботами. Та я певна, що приятні, які повстали впродовж цих останніх кількох років, протривають ще довгий час. На кінець в імені ІУ-ої класи хочу подякувати Вам, нашим дорогим учителям, за Вашу щирю працю і посвяту для нас, та побажати Вам ще більших успіхів у Вашій праці для української громади.

Христя Коленська

Задавлять мене
У морському дні
Усі почування
У душі моїй...

Залинуть думки мої
Ген за лиман -
І хвилі піднесуть їх
У чорний, буряний туман...

Сірий вітер
Розкине хвилі ген по піску.
Може там знайдеш
Залишену думку мою...

Ульстер Гайтс, липень 1969 р.

Щ А С Т Я

Чи ти була колись щасливою?
Я була!
До мене щастя прийшло соняшними хвилями з-поміж сірих хмар.
Довкруги мене стопилися крижані острови,
І запашні ромени зацвіли знов.
Всі видавалися мені добрими і щирими, цілий світ мене обгортав.
Я була з тобою.
Червоне полум'я сонця розбудило мою істоту
І я полинула у синю верхність...
Будь щасливою, хоч би на хвилину.

Ірвінгтон, 20. березня 1970 р.

ЗАДАЧІ УЧНІВ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА...

Задача з літератури Христі Яворської,
учениці класи ІУ А.

Михайло Коцюбинський

Михайло Коцюбинський належить до найбільш талановитих українських письменників, що виступали на склоні ХІХ століття. Уродився 1864 р. у Вінниці на Поділлі, покінчив правничий відділ київського університету, а потім він поступив на державну службу. Довший час він перебував на Басарабії, де йому доручено нищити філоксеру. Звідти походить його оповідання "Для загального добра". Через важку недугу /ревматизму/, яку набрав від перестуди, покинув державну службу і одержав місце в чернігівській статистичній земській управі. Тут пробув до кінця свого життя. Для покращання свого здоров'я часто виїздив на Капрі, то знов у гуцульські гори до Криворівні. І саме побут на Гуцульщині надхнув його до писання повісти "Тіні забутих предків".

В цій повісті Михайло Коцюбинський прегарною мовою малює образок життя на Гуцульщині. Цей твір можна порівняти до поеми Лесі Українки "Лісова пісня", в якій вона представляє фантастичний світ на тлі прегарної поліської природи. Автор "Тіней" в подібний спосіб змальовує красу Гуцульщини і тому звать його поетом краси, природи і краси людської душі.

В "Тіні забутих предків" Михайло Коцюбинський представляє любов двоє молодих людей Івана та Марічки. Ще з першого дня коли Іван і Марічка були дітьми, доля злучила їх разом несподівано саме тоді, коли їхні батьки зустрілись у бійці, продовжуючи ворожнечу обох родин від давніх часів. Іван, ідучи слідами батька, розігнався за Марічкою і вкинув її кісники у воду. Та замість очікуваної ненависти вона подивилась на нього своїми чорними очима й відповіла, що має ще кращі кісники вдома. Після того вийняла цукорок і поділилась з Іваном. Від того дня зав'язалась між ними велика дружба, яка згодом перемінилась у глибоку любов. Та горе і біда розділили їх тоді, коли Іван мусів іти на полонину працювати, щоб заробити гроші на майбутнє. Коли Іван повернувся, він дізнався від людей, що Марічка згинула, коли несподівана велика хвиля підійшла і забрала її зі собою. Іван не міг повірити, що вона згинула і пішов уздовж ріки шукати її тіла. А знайшовши Марічки тіло, сам пішов над ріку і хотів втопитися, та вода його наче відкидала від себе. Іван вернувся на полонину, щоб забути своє горе. По роках вернувся до дому і оженився з Палагною. Це подружжя було щасливе поки Юра не став між ними. Від того часу Іван тужив за Марічкою, відчував брак доброго серця і її доброї вдачі. Одного вечора Іван пішов до лісу і йому привиділася постать Марічки. В дійсности це була лісова постать, яка його манила. Іван в погоні за нею впав у пропасть та й загинув.

Михайло Коцюбинський сильно розуміє і відчуває всю красу природи, ніжно й глибоко вмів він заглянути в душу людини і відчути людське горе.

Задача з літератури Олі Ретьки,
учениці класи ІУ А.

Наталка Верковичівна в повісті О. Кобилянської "Царівна".

Наталка Верковичівна була сиротою. Вона жила в свого вуйка і тети з її двома стриччними сестрами. Наталці було дуже зле в тети і вона все згадувала свою бабусю, яку дуже любила. Наталка любила читати книжки і писати короткі повісті. Вона вірила, що жінка, так як мужчина мусить знати літературу і бути культурною, а не тільки робити так як жінки ще зпоконвіку робили. Наталка була доброї вдачі й дуже лагідна в своїй поведінці. Хоч з Наталки всі насміхалися через її велику охоту до піднесення статусу жінки, вона не піддавалась, але навпаки щораз більше працювала над собою.

Її стріча з Орядином захопила її ще більше до писання власних думок і різних повістей. Орядин з нею погоджувався кажучи, що він також думає, що жінки повинні належати до інтелігенції, щоб цим способом ще ліпше освітити нарід. Наталка тяжко працювала над собою по від'їзді Орядина, бо хотіла досягнути того самого рівня, що Орядин досягнув. І навіть коли Орядин її покинув, вона не піддавалась, а ще більше працювала над собою, щоб хоч вона допомогла якось народові.

Товариське і суспільне життя Галичини на основі повісти "Царівна".

В повісті "Царівна" є описане не тільки товариське, але і суспільне життя в Галичині. В той час в Галичині були різні верстви. До найвищої верстви належали люди такі як лікарі, адвокати, філософи, і професори. До тої верстви належав і Марко і спочатку Орядин. Ця верства була з тих, що вірила в краще майбутнє і працювала, щоб це здійснити. До другої верстви належали люди такі як Наталка, що хоч не мала ніякого університету закінченого, то інтересувалась різними суспільними і народними проблемами й пробувала вчитися і допомогти своєму народові. Також була верства, до якої належала тета Наталки, яка не вірила, що дівчина повинна ходити до школи, читати і писати, а навпаки мала сидіти вдома і займатися різними домашніми роботами.

В ті часи було невидимо, щоб дівчина читала книжки, писала, чи інтересувалась суспільними справами. Жінки в той час були як ляльки на виставі, їх інтересувало їздження повозами, карти, суцідські розмови /сплетні/ і різні домашні праці. Їм залежало, щоб вони були гарні, добре убрані й приємні. Коли б якась жінка заінтересувалась суспільними справами, чи читанням книжок, з неї насміхались і різно прозивали. Мужчини в той час шукали собі жінок спокійних і працюючих, а не таких всезнавців, як була і Наталка.

Були також люди, яких інтелігентні жінки захоплювали й інтересували, які так само думали як ці жінки, які вірили в поліпшення народу і хотіли освіти звичайних людей. Такий був Марко, який залюбився в Наталці, якраз через те, що вона не тільки була дуже гарною, але і тому, що він вірив, що жінка повинна бути так само інтелігентна. І його ідеї рівнялися її ідеям.

Леся Ткач

БІБЛІОТЕКИ...

Бібліотека Школи Українознавства існує так, як і сама школа, вже 20 літ. Однак спочатку, через спільне приміщення з Пластом на Белмонт Аве, проваджено її спільно, а після закуплення Пластового Дому перенесено її там. Зчасо показалось, що віддаль між приміщеннями утруднювала учням уживання бібліотеки. Школа Українознавства закупила 150 книжок для вищих клас і шафу та провадила власну бібліотеку. Від початку цього шкільного року, завдяки жертвенності громадянства, "Рідна Школа" уможливила закупити поважне число лектур для всіх клас та оживити діяльність бібліотеки. Батьки, які довгі літа мали труднощі із вишукуванням потрібних лектур для дітей, справді оцінюють вартість її. Крім існуючих тепер понад 300 книжок, бібліотека користується ще списками українських книжок із інших бібліотек на терені Ньюарку, Ірвінгтону, а особливо бібліотек Пласту, СУМу, Школи св. Івана та публічними. Часте позичання у публічних бібліотеках примушує їхні управи закупляти все нові книжки.

Звертаємо увагу Шановним Батькам, що вчасне позичання приписаних лектур, як також точне віддавання їх, дає можливість всім учням якнайкраще користати з цих угодіднень. Просимо уможливити учням із другої зміни приїжджати раніше до бібліотеки. Бібліотека відчинена кожної суботи від 11 - 12 в полудне, в приміщенні колишнього садочку у підвалі школи.

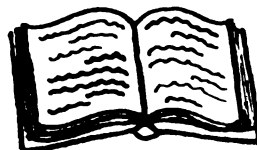
Д Е Щ О З І С Т А Т И С Т И К И ...

Членство Т-ва "Рідна Школа" за 1970 збільшилося дуже незначно, бо під цю пору начислює 76 членів, в цьому 6 товариств - організацій.

За час однорічної каденції 1969/70 Управа збільшила засоби Т-ва "Р.Ш." зі сальда за 1969р. в сумі 665.99 дол. до 1382.02 на день 18.жовтня 1970. Всіх приходів за 1970р. було на суму 1651.95 головню з членських вкладок та збірки на рідношкільний фонд "Писанки Р.Ш."

Розходів було на загальну суму 935.99 дол., в цьому приблизно 320.00 дол. на закуп книжок до бібліотеки ШУ, кошти видання "Вістей РШ" /210.00/, допомога Школі /240.00/, адміністраційні видатки /165.00/.

Школа Українознавства вдержується основню власними фондами, головню зі шкільних оплат. За звітний рік від 29.жовтня 1969р. до 18.жовтня 1970р. всіх приходів було на суму 10,443.00 дол. а розходів 8943.71 дол. Враховуючи сальдо з попереднього звітового періоду, сальдо ШУ на день 18.жовтня 1970 виносило 2983.57 дол.

Р І Д Н О Ш К І Л Ь Н И Й Ф О Н Д
пожертви на "ПИСАНКУ РШ" 1969

50.00 дол.

др. Р. Кисілевський

25.00

І. Луків
др. Б. Олесницький
В. Кучкуда
др. Р. Кравчук
др. Е. Грабарчук

20.00

пп. Гнатишин, Буняк
др. Я Миндюк

15.00

др. М. Чировський
др. С. Ворох
Я. Івасечко
др. Я. Тиховський

10.00

В. Гнатів
Б. Жеребецький
В. Єрега
И. Лисогір
Я. Білоган
Н. Ходновський
С. Окрепкий
Я. Турянський
др. В. Гук
Я. Гайвас
др. Ю. Стефанівський
Є. Фусяк
В. Воловодюк
САМОПОМІЧ
А. Дубас
др. Б. Панчук
О. Голинський
Л. Коленський
Р. Лапичак
Г. Коренець

8.00 дол.

Д. Ліщинський

5.00

Н. Басняк
І. Онишкевич
др. Б. Каранович
М. Гладилевич
Р. Кочержук
О. Тарнавська
С. Тимяк
М. Цяпка
А. Яцишин
М. Багрій
М. Остапак
П. Буняк
Ф. Луцишин
Ю. Кисілевський
А. Данчук
І. Пасічинський
З. Федорчук
І. Турянський
Д. Беднарський

4.00

В. Гнатів

3.00

Б. Загайкевич

2.00

М. Дзіман
І Пастух
п. Береза
М. Кітвис

Пожертви на "ПИСАНКУ РШ" 1970

50.00 дол.

Б. Робак
 др. Е. Грабарчук
 Н. Мандрусак

35.00

др. Т. Шегедин
 др. Р. Кравчук
 др. Б. Олесницький
 др. Р. Кисілевський
 др. Я. Миндюк

30.00

М. Миськів
 І. Ольшанівський
 П. Буняк
 др. Л. Кузмак

25.00

др. С. Ворох
 др. Б. Шибунчак
 др. Б. Панчук
 др. Я. Ляшевич
 І. Луків
 М. Бойчук
 др. М. Гук
 др. В. Гук
 Р. Галібей
 В. Баранецький
 др. П. Богданський
 П. Гарматій
 Я. Івасечко
 А. Смаль

20.00

др. Ю. Стефанівський
 М. Бурачинська
 А. Лазірко
 др. Я. Тиховський
 др. Віршук
 Д. Кордуба
 І. Пеленський
 В. Яворський
 др. Ярош
 В. Гнатів

15.00 дол.

В. Клапішак

10.00

Т. Вислоцький
 др. Гура
 др. М. Чировський
 ОБВУА
 ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ

5.00

О. Голинський
 Б. Процюк
 Я. Лемеґе
 М. Семанишин
 Ф. Луцишин
 Б. Загайкевич
 др. І. Карапінка
 М. Дзіман
 І. Генсьор
 В. Пелех
 Л. Ричок
 Б. Стефанович
 А. Гординський
 др. В. Комаринський
 А. Пітьо
 В. Ковблянський
 Ю. Кисілевський
 Л. Коленська
 О. Тарнавська
 др. Р. Богатюк
 М. Стецьків

3.00

Я. Яворський
 Я. Рак
 П. Якимів
 п. Андріюк
 Н. Басняк
 п-і Охоцька
 А. Кобринська

2.00

В. Величковський
 А. Тимкевич
 Т. Дурбак
 п. Рій
 В. Юркевич
 п. Стрижак
 І. Музичка
 О. Ференс
 Л. Генсьор

1.00

п. Яковенко

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

17. квітня 1971. у Народньому Домі в Ірвінгтоні
МИСТЕЦЬКИЙ ВЕЧІР Школи Українознавства.
Проситься все громадянство, а головні батьків
піддержати цю імпрезу у виконанні нашої молоді.

12. червня 1971. закінчення шкільного року
ранньою Службою Божою і роздачею свідоцтв.

Того ж самого дня матуральна вечірка.

В І Д Р Е Д А К Ц І Ї

Статті підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами авторів,
не завжди мусять відповідати поглядам редакції, чи Т-ва "Рідна
Школа".

"ВІСТІ ТОВАРИСТВА РІДНА ШКОЛА", неперіодичний листок
рідношкільної думки видає Управа Т-ва "Рідна Школа"
в Ньюарку - Ірвінгтоні Н.Дж. Редагує Редакційна Колегія
на правах рукопису.

Пошту висилати на адресу:

"NEWS - Ridna Shkola"
140 Prospect Ave.
Irvington, N.J. 07111

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

бажають

ВЛАСНИКИ

УКРАЇНСЬКИХ ФІРМ

БАЗАР

САЛЯМАНДЕР
ВЗУТТЯ

які покрили частину коштів видання цього числа
"Вістей Г-ва Рідна Школа".

